

Boletín Oficial

DEL

Obispado de Osma

Año LII.

30 DE ENERO DE 1911

Núm. 2.

SUMARIO.—Secretaría de Cámara: Anuncio de Órdenes generales.—Sagrada Congregación del Santo Oficio: Decreto estableciendo reglas acerca de la medalla que sustituye los escapularios.—S. C. Consistorial: Decreto prohibiendo á los clérigos la administración de bienes temporales.—S. C. de Sacramentos: sobre facultad de dispensar impedimentos *in articulo mortis*.—S. C. del Concilio: sobre la abstinencia y el ayuno.—Testamento *in articulo mortis*.—Obra de la Propagación de la Fe: Reseña y Colecta.

SECRETARÍA DE CÁMARA

ÓRDENES GENERALES

Nuestro Ilmo. y Rvdmo. Sr. Obispo ha determinado celebrar Órdenes generales, contando con el favor de Dios, el día 11 de marzo próximo, sábado de la primera semana de cuaresma.

El plazo para la entrega de los documentos concluirá el 26 de febrero; los exámenes se verificarán el 27, y el día 1.º de marzo comenzarán los santos ejercicios.

Burgo de Osma, 30 de enero de 1911.

José Martínez Novás,
Beneficiado, Vicesecretario

SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

Decretum de metallico numismate sacris scapularibus sufficiendo.

Cum sacra, quae vocant, scapularia ad fidelium devotionem fovendam sanctiorisque vitae proposita in eis excitanda maxime conferre compertum sit, ut pius eis nomen dandi mos in dies magis invalescat, Ssmus. D. N. D. Pius divina Providentia PP. X, etsi vehementer exoptet ut eadem, quo hucusque modo consueverunt, fideles deferre prosequantur, plurimum tamen ad Se delatis votis ex animo obsecundans, praehabito Emorum. Patrum Cardinalium Inquisitorum Generalium suffragio, in Audientia R. P. D. Adessori huius Supraemae Sacrae Congregationis Sancti Officii, die 16 Decembris anni currentis impertita, benigne decernere dignatus est.

Omnibus fidelibus tam uni quam pluribus veri nominis atque a Sancta Sede probatis scapularibus (exceptis quae Tertiorum Ordinum sunt propria,) per regularem, ut aiunt, impositionem iam adscriptis aut in posterum adscribendis, licere posthac pro ipsis, sive uno sive pluribus scapularibus ex panno, unicum numisma ex metallo, seu ad collum seu aliter, decenter tamen, super propriam personam, deferre, quo, servatis propriis cuiusque eorum legibus, favores omnes spirituales («sabbatino», quod dicunt, scapularis B. M. V. de Monte Carmelo «privilegio» non excepto) omnesque Indulgentias singulis adnexas participare ac lucrari possint ac valeant;

Huius numismatis partem rectam, Ssmi. D. N. J. C. suum sacratissimum Cor ostendentis, aversam, Bmae. Virginis Mariae effigiem referre debere.

Idem benedictum esse oportere tot distinctis benedictionibus quot sunt scapularia regulariter imposita, queis, pro lubito petentium, suffici velit;

Singulas has, demum, benedictiones impertiri posse

«unico crucis signo», vel in ipso adscriptionis actu, statim post absolutam regularem scapularis impositionem, vel etiam serius, pro petentium opportunitate, non interest an servato vel non diversarum adscriptionum ordine, nec quanto post temporis ab ipsis, a quovis Sacerdote, etiam ab adscribente distincto, qui respectiva scapularia benedicendi sive ordinaria sive delegata facultate polleat, firmis ceteroquin primitivae facultatis limitibus, clausulis et conditionibus.

Contrariis quibuscumque, etiam specialissima mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Officii, die 16 Decembris 1910.

L. ✠ S.

ALOISIUS GIAMBENE,
Substitutus pro Indulgentiis.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

DECRETUM

De vetita clericis temporali administratione.

Docente Apostolo Paulo, *nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus* (II Tim., II. 4.) constans Ecclesiae disciplina et sacra lex haec semper est habita, ne clerici profana negotia gerenda susciperent, nisi in quibusdam peculiaribus et extraordinariis adiunctis et ex legitima venia. «Cum enim a saeculi rebus in altiorem sublatis locum conspiciantur,» ut habet SS. Tridentinum Concilium Sess. XXII, cap. I de ref., oportet ut diligentissime servent inter alia quae «de saecularibus negotiis fugiendis copiose et salubriter sancita fuerunt.»

Cum vero nostris diebus quamplurima, Deo favente, in Christiana republica instituta sint opera in temporale fidelium auxilium, in primisque arcae nummariae, mensae argentariae, rurales, parcimoniales, haec quidem opera magnopere probanda sunt, clero, ab eoque fovenda; non ita tamen ut ipsum a suae conditionis ac dignitatis officiis abducant, terrenis negotiationibus implicant, sollicitudinibus, studiis, periculis quae his rebus semper inhaerent obnoxium faciant.

Quapropter SSmus. Dominus Noster Pius PP. X. dum hortatur quidem praecipitque ut clerus in hisce institutis condendis, tuendis augendisque operam et consilium impendat, praesenti decreto prohibet omnino ne sacri ordinis viri, sive saeculares sive regulares, munia illa exercenda suscipiant retineantve suscepta, quae administrationis curas, obligationes, in se recepta pericula secumferant, qualia sunt officia praesidis, moderatoris, a secretis, arcarii, horumque similium. Statuit itaque ac decernit SSmus. Dominus Noster, ut clerici omnes quicumque in praesens his in muneribus versantur, infra quatuor menses ab hoc edito decreto, nuntium illis mittant, utque in posterum nemo e clero quodvis id genus munus suscipere atque exercere queat, nisi ante ab Apostolica Sede peculiarem ad id licentiam sit consequutus. Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Datum Romae, ex aedibus sacrae Congregationis Consistorialis, die 18 mensis Novembris anno MDCCCCX.

C. CARD. DE LAI, *Secretarius.*

S. Tecchi, *Adessor.*

SACRA CONGREGATIO DE SACRAMENTIS

De facultate dispensandi ab impedimentis «in articulo mortis»

Decreto S. Congregationis de disciplina Sacramentorum edito die 14 mensis Maii anno 1909, statutum fuit: «Quemlibet Sacerdotem qui ad normam art. VII Decreti *Ne temere*, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel Sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide ac licite potest, in iisdem rerum adiunctis dispensare quoque posse super impedimentis omnibus etiam publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro prebyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita.»

Circa quod decretum eidem S. C. dirimendum propositum est dubium:

«An praefato decreto comprehendantur etiam parochi, etsi non fuerint ad normam declarationis S. Officii diei 9 Ianuarii 1889, habitualiter subdelegati a propriis Ordinariis.»

Et haec S. C., re perpensa, respondendum censuit:
Affirmative.

Datum ex aedibus eiusdem S. C., die 29 mensis Iulii anno 1910.

D. CARD. FERRATA, *Praefectus.*

Ph. Giustini, *Secret.*

SACRA CONGREGATIO CONCILII

De abstinentia et jejunio

Barcinonen. Die 6 Augusti. 1910.—Episcopus Barcinonensis ut consuleret fidelium sibi concreditorum tranquillitati, sequentia, circa abstinentiam et ieiunium, dubia enodanda proposuit:

«Nimirum, sciscitatus est Antistes Gerundensis: «An
»responsum Sacrae Poenitentiariae sub die 28 Febr.
»1826, quo fas est gaudenti indulto carnis iure cocto
»et de caetero vesci piscibus et iuxta opiniones aucto-
»rum, vesci carnibus in eadem comestione simul cum
»iusculo piscium, etiam valeat pro fidelibus Regni Hi-
»spania ubi haec consuetudo non viget». Et respon-
»sum, percontanti Praesuli datum, sic se habet: «In
»audientia SSmi. die 28 Augusti a Sacrae Poenitentia-
»riae Regente Sanctitas Sua rescribi mandavit: enun-
»ciatam commixtionem permitti contrariis quibuscum-
»que non obstantibus.»

«Iam ita brevi temporis intervallo, diversimode non
»pauci sunt opinati.

»Quidam enim docent, etiam in diebus abstinentiae
»et in serotina collatione iusculum carnis adhiberi esse
»licitum, quia iusculum carnis rationem condimenti

›habet et vera caro non est; alii vero iusculum carnis
›in refectioe tantum et non in caenula permittunt, ut-
›pote quod iusculum carnis inter lacticinia recenseant;
›postremi denique iusculum carnis et in refectioe et
›in caenula diebus abstinentiae interdictum reputant,
›siquidem illis diebus facultas edendi carnes vi indulti
›non habetur.

›Insuper, occasione indictae resolutionis quaestio-
›nes exortae sunt circa condimenta ex adipe et larido
›quoad cibos esuriales; nec non controversia exagitata
›de piscibus in caenula comedendis.

›Ex his sententiis variis, non omnium locorum in-
›veteratis consuetudinibus respondentibus, in re sin-
›gulorum praxi subiecta, proveniunt angores con-
›scientiarum, quos praestat remove, ideoque quae-
›ritur:

›1.º Utrum diebus, quibus carnes vetitae sunt,
›etiamsi indultum non existat, sicuti Feriis VI Quadra-
›gesimae, nihilominus iusculum carnis una cum pisci-
›bus adhiberi liceat.

›2.º An quando usus lacticiniorum prohibetur, pos-
›sit quis sumere iusculum carnis.

›3.º Liceat necne inter Hispanos condire cibos esu-
›riales et in refectioe et in serotina collatione cum
›adipe vel larido.

›4.º Si tandem possint sumi pisces in coenula die-
›bus ieiunii, dummodo servetur quantitas, etsi in Hi-
›spania talis consuetudo haud vigeat.›

SYNOPSIS DISPUTATIONIS. Quatuor ista dubia non
circa ipsum ieiunium ecclesiasticum: abstinentiam a
cibis, sed potius circa partem eiusdem integram: ab-
stinentiam nempe a ciborum delectu versantur.

Duo priora manifesto ad legem Benedictinam «de
non miscendis carnibus cum piscibus», referuntur. Un-
de operae pretium erit mentem istius doctissimi Legis-
latoris investigare.

Benedictus PP. XIV iam Bononiensis Ecclesiae praee-

positus de variis abusibus circa legem ieiunii conquiritur, cum ex parte « plurimorum huius apostolici instituti sacratissimique praecepti nulla habita ratione, » ieiuniorum tempore palam et impugne agitentur convivium, et epulae interdictae promiscue (cum licitis) « inferantur ». Unde ad Cathedram Petri sublimatus iam primo Pontificatus sui anno in Encyclica *Non ambigimus*, d. d. 30 Maii 1741, dictos abusos his verbis inculcat tollendos episcopis: « Nemini quidem sine legitima causa et de utriusque medici consilio, multitudini vero... non nisi gravissima et urgente necessitate... a quadragesimali ieiunio dispensationem esse concedendam... » cum huiusmodi autem necessitate servandam esse potissimum unicam comestionem... et licitas atque interdictas epulas promiscue minime esse apponendas. »

Sed cum quidam istam dispensationem, in qua tamen semper adest duplex conditio, de *unica nempe comestione et de non miscendis epulis*, unice multitudini, non vero etiam singulis fidelibus applicari posse arbitrati sint, Summus Pontifex in altera Encyclica *In Suprema* d. d. 22 Augusti 1741, declarat. « Nos quibuscumque occasione sive multitudini indiscriminatim ob urgentem gravissimamque necessitatem, sive singulis ob legitimam causam, et de utriusque medici consilio, dummodo nulla certa et periculosa affectae valetudinis ratio intercedat, et aliter fieri necessario exigat, in quadragesimali aliisque anni temporibus et diebus, quibus carni, ovorum et lacticiniorum esus est prohibitus, dispensare contigerit, ab omnibus omnino nemine excepto unicam comestionem servandam, et licitas atque interdictas epulas minime esse apponendas tenore praesentium declaramus et edicimus. »

In Hispania tamen etiam exinde « plures cavillationes excogitatae sunt a nonnullis, et plures quaestiones propositae, exigui quidem ponderis ac momenti, cum ipsius legis verbis vel sensu penitus corrumpantur. » Unde recte monet Pontifex. « Cavendum ne in expen-

»dendis Apostolicae Sedis Constitutionibus pro nimia
»exhaustiendi argumenti sollicitudine, nullus fiat disse-
»rendi ambigendique modus.... sedula opera conferen-
»da ut istiusmodi dubia penitus inter vos (Hispani
»theologi) dirimantur, ne diuturna unquam dispensa-
»tione fluctuent animi», etc.

Quare plura eiusmodi dubia ab archiepiscopo Com-
postellano sibi proposita Bened. XIV in litteris *Si fra-
ternitas tua*, d. d. 8 Iul. 1744 hoc sensu solvit. Cum vero
archiepiscopus mox morte sit correptus, Summus Pon-
tifex timens ne dictae litterae ad notitiam illorum non
veniant, qui easdem cum suis dubiis provocaverant, die
10 Iun. a. 1745 novam publicavit encyclicam *Libentissi-
me*, in qua quaestiones iuxta mentem supra patefactam
solvit, litteras *Si fraternitas tua* ex integro inserit epi-
scopisque Hispaniae verba Conc. Trid. Sess. XXV *de
ref.*) in memoriam revocat: «Curent, inquit, ut fideles
obtemperent, iis praecipue quae ad mortificandam car-
nem conducunt, ut ciborum delectus et ieiunia»; ite-
rumque inculcat gravissimam esse prohibitionem mi-
scendi carnes cum piscibus. Demum dubia sibi propo-
sita in septem quaestiones dispescit singulisque brevi-
ter respondet.

Praecipue notandae hae responsiones:

«1.^a Sub gravi legem urgere in encycl. an. 1741
»de unica comestione, et de non permiscendis epu-
lis.»

«2.^a Illos, quibus concessum vesci carnibus in ve-
»spertina refectiuncula, opus habere eo cibo eaque por-
»tione, quibus utuntur ieiunantes rectae meticulousae
»conscientiae.»

«3.^a Epulas licitas pro iis, quibus permissum est car-
»nes comedere, esse carnes ipsas; epulas interdictas
»esse pisces.»

«5.^a Praeceptum de utroque genere epularum non
»miscendo dies quoque dominicas quadragesimales
»complecti.»

«7.^a Haec duo praecepta urgere extra Quadragesimam.»

Hispanis porro aliisque populis, qui bullae *Cruciatae* privilegiis gaudent ad sextam quaestionem: «Utrum
»haec Lex ad eos quoque pertineat, qui ex Bulla *Cruciatae* edere possunt ova et lacticinia,» respondit: «Ni-
»hil in praenuntiatis Apostolicis Litteris statutum esse,
»quod respiciat gratiosum *Cruciatae* Diploma. Quare
»qui eo gaudent illius tenorem stricte et considerate
»perpendant, ex eiusque sententia se gerant. Caveant
»autem ne inani quapiam excusatione sese solutos esse
»arbitrentur praescripti: ibi legibus.»

Istis constitutionibus Bened. XIV longius immoramur, cum optime ostendant intentionem Pontificis esse, ut lex gravissima ieiunii accuratissime servetur, abusus e medio tollantur, dispensationesque non ob fuitiles quasque rationes facile concedantur, sed dispensatio generalis ob gravissimam tantum et publicam necessitatem, cuius rei iudex erit loci Ordinarius, dispensatio vero specialis propter rationes a medico corporis et animae probatas. Porro etiam supposita dispensatione pro carnibus, servanda erit unica comestio, cum haec obligatio non tollatur per dispensationem indicatam. Neque dispensatis permiscere licebit carnes cum piscibus, dispensatio enim iure ideo petita supponitur, quia pisces petenti praevideantur nocituri.

Quibus principiis Benedictinis S. Poenitentiarum constanter adhaesit, ubi legem ieiunii authentice interpretari debuit. Unum ex primis dubiis circa ieiunii observationem huic S. Tribunali propositis invenitur in eiusdem archivio iam de die 26 Febr. 1826: «An qui dispensatus est pro esu carnium salubrium (iuxta
»modum tunc distinguendi carnes salubres et insalubres), ut cibos quadragesimales quantum potest adhibeat ad observantiam, possit ad incommodum in sanitate vitandum pulmentum ex iure confectum in unica
»comestione manducare?»; et responsum est: *Affirmative*.

Quod quidem decretum ab auctoribus minime citatur, qui tamen (vide etiam *Acta S. Sedis*, vol, I. pag. 429) omnes referunt simile decretum d. d. 8 Februarii 1828, quod in Archivio S. Poenitentiarie notatum non invenitur. Tenor huius decreti est: «Ad quaesitum Quelli che sono «dispensati dalla qualità de' cibi possono nei giorni di digiuno cibarsi di sola minestra di brodo per provvedere alla lor salute, e nel resto far uso di cibi esuriali per conservare quanto si può l'osservanza della Legge dei cibi?—S. P. die 8 Febr. 1828 attentis consideratis expositis respondit: *Affirmative.*»

Utrum auctores erraverint quoad datum decreti ab ipsis relati, an S. Poenitentaria istud decretum sibi notare omiserit, non nos nunc movet; unum animadvertimus, S. Poenitentariam et in istis decretis adhaesisse principio a Bened. XIV posito: ieiunium in quantum poterit, servari debere. Si ergo fideles timoratae conscientiae ex observatione perfecta abstinentiae valetudinis iacturam timent, unde pro carnibus dispensationem obtinent, de caetero autem solo iusculo carnum iam contenti essent, ut abstinentiam pro viribus servare possint: Sacra Penitentaria permisit permixtionem iusculi carnum cum piscibus. Theologiae moralis doctores utique diversimode istud decretum interpretabantur. Inde deducebant alii iusculum carnum stricte loquendo non esse carnem, unde legem carnum usum prohibentem minime prohibere usum iusculi carnum. Ita et S. Alphonsus (*Mor.*, 1. IV, n. 1015), quem ducem permulti sequuntur, ait: «.... prohibitio Pontificis non miscendi carnes et pisces stricte intelligenda est, nempe cum comeditur proprie ferculum carnum, sed ius carnum magis quam edulii condimenti rationem habet».

Qua opinione nituntur sane et Theologi Barcinonenses, quorum quidam iuxta episcopi litteras responsum S. Poenitentiarie mense Augusto anni elapsi epi-

scopo Gerundensi datum interpretantes iusculum carni-um ad condimenta adipis vel laridi, quidam etiam ad lacticinia adnumerarunt!

Iam istis opinionibus breviter respondisse sufficiat. Adipem differre a iusculo docet Alberti, in libro, cui inscribitur: «De Ieiunio Ecclesiastico» pag. 17 «adeps, chimice distinguitur a iusculo; illa est substantiae levis, quae in vase supernatat; istud vero manet solum in aqua» (Cfr. et *Monit. Eccl.* tom. 9, pag. 2, num. 144). Eodem sensu respondit et haec S. Poenitentiaria prout refertur a Bucceroni (*Enchiridion Morale* num. 499): «An in diebus veneris et sabbati, quibus indulgentur condimenta vulgo «di grasso» possit iusculum carnis adhiberi?, respondit: Sub terminis «condimenti di grasso» non comprehendi iusculum carnis coctae». Iusculum porro non esse lacticinium pariter constat. Ova enim et lac procedunt quidem ab animali vivo, at non sunt carnes, dum iusculum carnes ipsas, licet solutas continet: «Il brodo contenendo per ogni litro soltanto de 7 a 9 grammi di sali d'origine minerale, e da 12 a 14 di principi organici tanto coagulabili che cristallizzabili.. contenendo poi pochi principi assimilabili non e nutritivo» Cfr. Littré e Robin, *Dizionario di Medicina*, v. «Brodo». Quod etiam sensus communis Ecclesia in catechismis expressus confirmat.

Unde recens responsum S. Poenitentiariae (mense Aug. anni elapsi), quod priorum responsorum confirmatio haberi debet, non ideo permissit permixtionem iusculi carni-um cum piscibus, quia iusculum non est caro sed quia mens eius est, ut abstinentia, in quantum fieri poterit, servetur. Sed cum ex discrepantibus decreti interpretationibus fidelium dioecesis Barcinonensis conscientiae merito turbarentur episcopus duas S. H. O. posuit quaestiones solvendas: 1.º «Utrum diebus quibus carnes vetitae sunt, etiamsi indultum non existat, sicut Feriis VI Quadragesimae, nihilominus iusculum carnis una cum piscibus, adhibere liceat?» 2.º «An

quando usus lacticiniorum prohibetur, possit quis sumere iusculum carnis?»

Iam ex dictis patet ad utramque quaestionem «*Negative*» esse respondendum. Tamen ad dubia penitus tollenda utiliter adderetur: «Sed iusculum carnis diebus ieiunii, in unica comestione, una cum piscibus, ab iis tantummodo adhiberi posse, qui indultum obtinuerint pro usu carniarum».

Tertium dubium agit de condimentis diebus ieiunii permissis. Condimentum antiquitus unice permissum erat oleum olivarum, at cursu temporis tum, quia istud in plurimis regionibus (praecipue septentrionalibus) minime inveniatur, tum propter frigus hiemale, per indultum speciale singulis annis renovandum permittebantur adipēs suinae (Bucceroni, *Enchiridion Morale*, ed. 2.^a, pag. 72), inde vero ab a. 1889 etiam adipēs cuiuscumque animalis (S. Offic. 1 Maii, 1889). Die 15 Maii 1896 etiam butyrum naturale permittebatur, die demum 6. febr. 1899 butyrum artificiale (*margarina*) ex adipibus animalium extractum. Non vero exinde permittitur usus lactis vel casei, tamquam condimenti. Cf. *Monitore Eccl.*, 31 Maii 1902, pag. 138, n. 31. Cum ergo omnia ista condimenta oleo substituantur, quando oleum permittitur, et ista permissa sunt, nisi specialis addita sit limitatio. Unde S. Poenitentiarum 16 Ian. 1834 circa laridum liquefactum interrogata;

«Utrum cum sive per Bullam *Cruciatae* sive aliam
»ob causam conceditur Indultum pro usu laridi lique-
»facti vulgo «strutto» solo titulo condimenti, si quia
»ieiunium tenentur, eo condimento, uti possent, in se-
»rotina etiam refectione?» respondit: «Quoad eos qui ad
»ieiunium tenentur, licite uti possunt, in serotina etiam
»refectione condimentis in Indulto permissis: quia illa
»in Indulto olei locum tenent: dummodo in Indulto non
»sit posita restrictio quod ea adhiberi possint in unica
»refectione». Ideo ad tertiam quaestionem episcopo
Barcinonensi respondendum esset: «*Affirmative* etiam

»pro serotina refectione, dummodo ex Bulla *Cruciatae*
»aut ex alio apostolico Indulto permissa simpliciter
»constent pro diebus ieiunii condimenta ex adipe».

In quarto demum *dubio*, licet in Hispania contraria sit firma consuetudo, usus piscium pro *caenula* petitur, servata utique debita quantitate.

Cum vero in ieiunii legibus maximam partem praecipue consuetudo habeat, cui saepissime et legitimae auctoritatis confirmatio accedit: fideles sub gravi tenentur istis legibus, quamvis a consuetudine introductis. Iam quando ieiunii diebus praeter unicum refectionem et *caenula* introducebatur, in hac minor quantitas pro cibis magis nutritivis permissa est. Ita in Hispania Salmanticenses (cap. 2. num. 77) permittunt «panem, arborum fructus, ... herbas crudas et coctas et oleo aliquo immixtas, dulciaria et bellaria, praecipue tum quia praedicti cibi non sunt ex his qui ordinantur ad sustentandam naturam et nutriendam, tum etiam quia sic obtinuit consuetudo». Quoad pisces autem, utpote magis nutritivos quantitatem minuit S. Alphonsus (lib. IV, num. 1028). D'Annibale (III, n. 134) etc. Iuxta disciplinam nunc vigentem pro *caenula* permittuntur omnia genera ciborum, exceptis iis, qui per speciale indultum pro unica refectione conceduntur (ut sunt ova et lacticinia). Unde et pisces qualescumque possunt adhiberi, ubi contraria consuetudo non obstat.

In Hispania vero, ut ipse episcopus Bareinonensis fatetur, viget consuetudo non vescendi piscibus in «*caenula*». Idem confirmat et Ferreres, moralista Hispanus (cf. *Gury-Ferreres*, vol. I. n. 499), «Ubi vero talis consuetudo habetur, illa usque ad dispensationem servari debet, ut docet *Génicot* (vol. I, n. 437.) «Ubi tamen
»viget norma severior et antiquae consuetudini conformior, ut plures cibi, e. g. grandiores pisces, excludantur haec servanda est: non magna vis in determinatione huius praeccepti consuetudinibus etiam particularibus tribuenda est», Et Lehmkuhl (vol. I, n.

1212): «Quoad qualitatem ciborum qui in collatione liciti sunt, multum a consuetudine pendet». Idem concludit et Ferreres (vol. I, n. 496 bis): «Regula generalis, cum haec caenula consuetudine inducta sit, consuetudine regitur tum quoad quantitatem tum quoad ciborum qualitatem».

Undo ad quartam quaestionem respondendum esset; *Negative*, attenta consuetudine contraria.

RESOLUTIO.—Emi. Patres S. Congregationis Concilii in plenariis comitiis habitis die 6 Augusti 1910 propositis ab Episcopo dubiis respondendum censuerunt:

R. Ad 1um et 2um *Negative*, sed *iusculum carnis diebus ieiunii in unica comestione una cum piscibus ab iis tantummodo adhiberi posse qui indultum obtinuerint pro esu carnis.*

Ad 3.um *Affirmative*, etiam in serotina collatione, dummodo ex Apostolico Indulto ea condimenta permissa sint in diebus ieiunii.

Ad 4.um *Attenta contraria consuetudine, negative.*

Die autem 7 eiusdem mensis et anni SS^{mus} Dominus Noster, audita relatione infrascripti Secretarii, Emorum Patrum resolutionem approbare dignatus est.

C. CARD. GENNARI, *Praefectus.*

L. ✠ S.

Basilius Pompili, *Secretarius.*

TESTAMENTO «IN ARTICULO MORTIS»

¿Es valido el otorgado ante testigos sin intervención de Notario?

Según sentencia dictada por el Tribunal Supremo en 22 de Abril último, mediante la ponencia del Magistrado Sr. Doménech, es válido, pues debe apreciarse con un criterio de amplia estimación la circunstancia de hallarse el testador en peligro inminente de muerte.

Los fundamentos de derecho en que se basa la sentencia, son los siguientes:

»Considerando que si bien el art. 700 del Código civil no puede entenderse en el sentido de que el testa-

dor, en peligro inminente de muerte, pueda prescindir discrecionalmente de la intervención de Notario aun cuando nada obste para que este funcionario autorice el testamento, es notorio que aquella circunstancia obliga á apreciar tal posibilidad con un criterio de amplia estimación para que, dado el espíritu y finalidad de dicho precepto legal, se facilite la expresión de la última voluntad en la forma autorizada por el mismo.

Considerando que con tal criterio, sobre la base de los hechos apreciados por el Tribunal sentenciador, es obligado reconocer la validez del testamento de D.ª S. B. G. otorgado ante cinco testigos el día 6 de Noviembre de 1906, porque la circunstancia de hallarse en peligro de muerte el testador es una apreciación que no puede desvirtuarse por meras conjeturas, que son las que sirven de fundamento al recurrente; y la de haber Notario en el pueblo, que estuvo en casa de la testadora en el mismo día en que el testamento se otorgó, tampoco excluye la posibilidad de que el peligro de muerte sobreviniese después que aquel funcionario se retiró voluntariamente de la casa y de que por su ausencia se creyese necesario dicho otorgamiento, no pudiendo derivarse con la evidencia que la ley requiere error alguno de hecho, en cuanto á tales extremos, de los actos á que el recurrente se refiere en los motivos segundo y séptimo del recurso.

Considerando que los defectos que se atribuyen á la cédula testamentaria en cuanto á su redacción y falta de expresión no son de naturaleza que impliquen su nulidad, porque la prescripción del art. 702, dados su alcance y finalidad no significa que el escrito se ha de redactar tan escrupulosamente como el otorgado ante Notario cuando por lo demás se hayan cumplido en lo posible los requisitos esenciales comunes á los testamentos abiertos; y como respecto de este extremo es obligado referirse á las manifestaciones de los testigos hechas para protocolizar la cédula, son de desestimar por tal razón los motivos tercero y cuarto, y en relación con estos el ya citado séptimo, toda vez que las declaraciones sumariales de aquellos, por su naturaleza, no pueden desvirtuar la eficacia de dichas manifestaciones consignadas con la forma requeridas por la ley.

Considerando que la infracción alegada en el moti-

vo quinto parte de meros supuestos apoyados en declaraciones que no son las que constan en el expediente para protocolizar la cédula, y á los que no procede atribuir eficacia legal por las razones que tuvo en cuenta el Tribunal sentenciador.

Considerando que la del motivo sexto carece de fundamento, porque solicitada en tiempo la protocolización de la cédula, fué mantenida judicialmente su eficacia á pesar del desistimiento intentado por S. P., sin que esto sentado sea necesario ocuparse de las alegaciones del primer motivo, ya que aun reconociendo el derecho con que ha ejercitado su acción Don J. M. B. resulta por todo lo expuesto injustificada la casación pretendida.»

OBRA DE LA PROPAGACIÓN DE LA FE

Como en años anteriores, se celebró el día 3 de Diciembre próximo pasado en la Iglesia de Nuestra Señora del Carmen la función de San Francisco Javier, habiendo sido bastante numerosa la concurrencia de Señoras Asociadas á recibir la Santa Comunión y escuchar con atención la divina palabra que en sentida plática les dirigió uno de los RR. Padres Carmelitas.

Véase á continuación el resultado de la Colecta de la Diócesis para los fines de dicha Obra en 1910.

	Ptas.	Cts.
Ilmo. y Rvdmo. Sr. Obispo, dos decenas ó sea.....	52	»
Remitidas por la Sra. Tesorera de Soria.....	536	95
Recaudado por las Señoras del Burgo.....	169	30
Recíbidas de las Sras. Colectoras de Aranda de Duero.	84	45
Párroco de Berzosa, asociado.....	2	60
Una Sra. asociada.....	2	60
Párroco de Peñacoba, limosna.....	1	20
Una persona piadosa, limosna.....	1	»
Suma Total.....	850	10
Gastos de giro y función.....	11	25
Líquido.....	838	85

Estas 838 pesetas se han entregado á la Señora Tesorera general de Madrid, quedando 85 céntimos en favor de la Obra. Burgo de Osma, 10 de Enero de 1911.

El Director,
Juan Garcia Velloso.